

Förebyggande arbete inom området ANDT

– Alkohol, Narkotika, Dopning och
Tobak i Gävleborgs län 2011

Länsstyrelsen
Gävleborg

Förord

Länsstyrelsen är regeringens företrädare i det nationella folkhälsoarbetet på regional nivå. Länsstyrelsens arbete berör många politikområden och genom sitt dagliga arbete påverkar länsstyrelsen huvuddelen av de 11 målområdena inom folkhälsopolitiken. (Förnyad folkhälsopolitik 2007/08:110). Länsstyrelsen är därmed en viktig aktör inom det regionala folkhälsoarbetet och har ett samordningsansvar vad gäller frågor inom ANDT-politiken.

Det råder ingen tvekan om att kostnaderna för medicinska och sociala skador till följd av bruk och missbruk av alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) är stora och att detta gäller både för dem som använder dessa droger, för personer i deras närhet och för samhället. Det är kostnader som är relaterade till både kronor och lidande. Den lagstiftning vi har och den nationella ANDT-strategin finns för att skydda barn under 18 år från alkohol och tobak men också för att förhindra illegal handel med ANDT-preparat.

Förutom lagar och regler har vi idag tillgång till både forskningsresultat och beprövad erfarenhet som visar hur vi effektivt kan arbeta förebyggande. I december 2010 antog regeringen en samlad strategi för Alkohol- narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken. I mars månad 2011 antogs den av riksdagen.

För att arbeta i linje med den samlade strategin för ANDT-politiken kommer vi även i fortsättningen att involvera myndigheter och andra aktörer med regionalt ansvar för utvecklingen i länet tillsammans med länets kommuner.

Länsstyrelsen ser också behovet av att omsätta den nationella strategin för ANDT-politiken till den regionala nivån, och kommer därför under 2012 att påbörja arbetet med en handlingsplan eller liknande för det regionala ANDT-arbetet.

Tillsammans kan vi definitivt göra skillnad.

Barbro Wäger

ANDT samordnare Gävleborgs län

Innehållsförteckning

Förord	2
Inledning	4
1 Länsstyrelsens arbete	5
1.1 Länsstyrelsens uppgift inom ANDT	5
1.2 Bygga kunskap genom möten regionalt och nationellt	6
1.3 Statsbidrag	8
1.4 SMADIT	9
1.5 Utbildning, mässa, kampanj och seminarier	9
1.6 CAN	11
1.7 Tillsyn alkohol	12
1.8 Tillsyn tobak	12
1.9 För ökad samverkan i länet	12
2 Förebyggande arbete i kommunerna	14
2.1 Sandvikens kommun	14
2.2 Gävle kommun	16
2.3 Ovanåkers kommun	17
2.4 Hudiksvalls kommun	18
2.5 Ockelbo kommun	19
2.6 Bollnäs kommun	22
2.7 Ljusdals kommun	24
2.8 Hofors kommun	26
2.9 Söderhamns kommun	26

Inledning

Den nationella strategin

I december 2010 överlämnade regeringen proposition 2010/11:47, ”En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken” till riksdagen. Propositionen pekar ut riktningen för ANDT-politiken under åren 2011–2015 och antogs av riksdagen i mars 2011.

Det övergripande målet är: ”ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk”.

Följande sju långsiktiga mål har stakats ut för arbetet:

1. Tillgång till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak ska minska
2. Barn ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak
3. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak ska successivt minska
4. Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska
5. Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet
6. Antalet döda eller skadade på grund av eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska
7. En folkhälsobaserad och restriktiv syn på ANDT inom EU och internationellt

I bilaga 1 presenteras en översikt av målområdena.

Ett startskott för det gemensamma ANDT-arbetet i Gävleborgs län blev den 1 juni då ANDT-strategin lanserades i länet. Seminariet är dokumenterat (Länsstyrelserapport 2011:18).

1. Länsstyrelsens arbete

Länsstyrelsen är regeringens företrädare i det nationella folkhälsoarbetet på regional nivå. Länsstyrelsens arbete berör många politikområden och genom sitt dagliga arbete påverkar länsstyrelsen huvuddelen av de 11 målområdena inom folkhälsopolitiken. (Förnyad folkhälsopolitik 2007/08:110). Länsstyrelsen är därmed en viktig aktör inom det regionala folkhälsoarbetet och som sådan en länk mellan människor och kommuner å ena sidan och regering, riksdag och centrala myndigheter å den andra.

Länsstyrelsens uppdrag är bland annat att

- fullfölja de nationella målen
- samordna länets olika intressen
- främja länets utveckling
- fastställa regionala mål
- värna om rättssäkerheten i varje ärende

Länsstyrelsen har samordningsansvar inom flera områden som på ett eller annat sätt berör de 11 folkhälsomålen. Som exempel kan nämnas:

- Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna arbetet på ANDT-området
- Länsstyrelsens uppdrag är att stödja samordningen i länet av insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor, att barn upplever våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Målet är att i länet kunna säkra ett gott och rättssäkert stöd för dessa grupper.
- Länsstyrelsen har i uppdrag att utöva tillsyn över kommunerna avseende alkohol och tobakshandläggning. Tillsynen består dels i att övervaka genomförd verksamhet men även att arbeta proaktivt genom rådgivning och stöd.

Nedan beskrivs länsstyrelsens förebyggande uppdrag inom området ANDT och det arbete som skett både internt och externt.

1.1 Länsstyrelsens uppgift inom ANDT

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna arbetet på ANDT-området. Uppdraget omfattar att

- sprida och förankra den nationella ANDT-strategin för åren 2011–2015,
- bidra till uppbyggnaden av en hållbar och effektiv länsstruktur genom samverkan,
- initiera och upprätthålla nätverk för kommunala samordnare/samordningsfunktioner,
- fungera som en motor i utvecklings- och förändringsarbetet genom kunskapsförmedling till kommunsamordnare, beslutsfattare och andra nyckelpersoner,
- ta initiativ och stärka samordningen mellan offentliga aktörer och frivilligorganisationer,
- initiera utbildningsinsatser
- samt vara länk mellan lokal och nationell nivå.

På regional nivå har sedan 2002 en länsamordnande funktion för alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobaksförebyggande arbete funnits och utvecklats. Det huvudsakliga uppdraget är att stödja arbetet i kommunerna och stimulera till ökad aktivitet inom preventionsområdet. Staten har med utvecklingsmedel stimulerat kommunerna att anställa kommunala samordnare och målsättningen har varit att kommunerna ska integrera detta

arbete i den ordinarie strukturen. I dag finns kommunala drogsamordnare i samtliga av länets kommuner där tjänsterna som drogsamordnare kombineras med att vara folkhälsostrateg, BRÅ-, samordnare, ungdomsstrateg mm.

Utvecklingsmedlen som Länsstyrelsen har arbetat med sedan mitten av 1990-talet upphörde under 2010 vilket också var det sista året för handlingsplanerna. 2011 är starten på något nytt i och med den samlade strategin för ANDT-politiken.

1.2 Bygga kunskap genom möten regionalt och nationellt

Uppdraget att vara en länk mellan nationell nivå och den lokala nivån innebär bl.a. att bygga nätverk och länkar mellan olika aktörer. Att medverka till att få till stånd mötesplatser och på olika sätt initiera samverkan och samarbete mellan dem som på ett eller annat sätt berörs av ANDT-frågorna är grunden för ett bra förebyggande klimat i länet. Det handlar bl.a. om föräldrar, frivilligorganisationer, skolan, fritid, beroendevården, hälsocentralerna och polisen.

Interna möten

Folkhälsofrågorna, och med dem ANDT-samordning och tillsyn, finns organisatoriskt inom enheten för Kulturmiljö och Folkhälsa inom Samhällsförvaltningen på Länsstyrelsen.

Hela gruppen inom Kulturmiljö och folkhälsa träffas varannan måndag, och enbart Folkhälsogruppen varannan vecka. Folkhälsogruppen består av fem medarbetare med uppdrag inom ANDT-samordning, tillsyn enligt alkohol- och tobakslagstiftningen samt samordning i länet av insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor, att barn upplever våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Regionala möten

Nätverket för drogförebyggare, (kommunala samordnare samt alkohol- och tobakshandläggare) har nu antagit namnet ANDT – länsnätverk.

Bild: Margitta Fröberg föreläser om sitt arbete med alkoholtillsyn, Gävle kommun

Nätverket har under året träffats tre gånger med ett varierade program, bl.a. presenterade Gävle kommuns alkoholhandläggare Margitta Fröberg hur Gävle kommun arbetar med tillsyn. Nätverket har bjudit in åklagare, narkotikapolis, representant för Krogar mot knark. Nätverksmötet är uppdelat på en gemensam del med kunskapspåfyllning, information från ANDT-området och sedan – i delad grupp – särskilda möten för samordnare samt alkohol- och tobakshandläggare.

Länsnätverket för ANDT-frågor deltog även med en kompetenshöjande aktivitet på Förebygg nu i Göteborg. Vilket inkluderade två hotellnätter samt inträde till Förebygg nu.

Bild :Johnny Gustavsson, samordnare Gävle kommun, ansvarig för ” Det brinner” som var nominerad till årets förebyggande insats på Förebygg.nu

Beroendemottagningarna, SBG-gruppen, kunskap till praktik

Kontakter och samverkan med Region Gävleborg med inriktning ”kunskap till praktik” och Beroendemottagningarna, SBG-gruppen.

Kunskap till praktik inom Region Gävleborg är ett utvecklingsarbete inom Sveriges Kommuner och Landsting som syftar till att utveckla den svenska missbruks- och beroendevården i enlighet med de Nationella riktlinjerna och annan aktuell kunskap. Målet är att brukarna ska få bästa möjliga vård. Utvecklingsarbetet har utgått från en överenskommelse mellan Sveriges Kommuner och Landsting och regeringen. Uppdraget avslutas nu som projekt för att därefter övergå till en långsiktig verksamhet.

En positiv utveckling har varit samverkan och samarbetet mellan Region Gävleborg och Länsstyrelsens ANDT-strategi. Ett exempel är kunskapsseminariet GHB som anordnades av Länsstyrelsen i samarbete med Bollnäs kommun, landstinget och Region Gävleborg. Ett annat exempel på samarbete är den pågående planeringen för två utbildningsdagar av Förebygg nu.

Under året har en basutbildning via SKL genomförts i riskbruk, missbruk, beroende och Socialstyrelsens nationella riktlinjer. Dessutom erbjuder Kunskap till praktik sex fördjupningskurser till yrkesverksamma inom missbruks- och beroendevården. Utöver det har det utbildats personer till utbildare och metodstödare i olika kunskapsbaserade metoder som bland annat Audit, Dudit, Återfallsprevention, ASI och MI.

Landstinget - Folkhälsoenheten

Samarbete med Folkhälsoenheten på landstinget kring riskbruk och tobak.

Frivilligorganisationerna

Samarbete med frivilligsektorn som exempelvis IOGT/NTO, Rädda barnen, Kris, RFHL, JUNIS och Ungdomens nykterhetsförbund och studieförbunden genom utbildningar, mässor och seminarier.

Breddad nätverksträff

De kommunala aktörerna inom folkhälsoområdet erbjuder många olika nätverksträffar. Tobaksfri duo, ANDT-nätverket och folkhälsostrategernas nätverk ENOK, Brå mm. I försök att samordna dessa möten bjöd Samhällsmedicin tillsammans med Länsstyrelsen in till en träff i syfte att "skapa en plattform för en gemensam bild och bred dialog kring länsaktörernas och kommunernas uppdrag och arbete inom området". Samtliga folkhälsostrateger, drogförebyggare samt alkohol- och tobakshandläggare bjöds in. Kontinuerliga kontakter finns också inom uppdrag tobak där Länsstyrelsen har tillsyns- och utvecklingsuppdrag och samhällsmedicin driver ett projekt, Tobaksfri duo.

Samarbetet mellan de sju "mellanlänen"

Regional samverkan sker mellan länsamordnarna i Uppsala, Södermanlands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas och Gävleborgs läns länsstyrelser. Syftet är att på olika sätt stödja varandra i yrkesrollen och delge varandra erfarenheter och kunskap samt samarbeta om och med olika aktiviteter. Nätverket har under året planerat för att genomföra en fördjupningsutbildning under 2012. Inom ramen för sju-nätverket finns också nätverket för större städer där Gävle kommun ingår.

Nationella möten

Folkhälsoinstitutet har genom sitt regeringsuppdrag en samordnande roll för det drogförebyggande arbetet på nationell nivå. FHI bjuder in till länsamordnarmöten fyra gånger per år. Där diskuteras och förmedlas aktuella frågor. På dessa träffar deltar, förutom Folkhälsoinstitutet, ANDT-sekretariatet och länsamordnare från 21 länsstyrelser.

1.3.Statsbidrag

Utvecklingsmedel inom alkohol- och narkotikaområdet för åren 2009 och 2010 har avslutats. Under perioden fördelades 2 320 000 kronor till 17 projekt. Samtliga 10 kommuner samt Region Gävleborg och Landstinget fick del av utvecklingsmedel.

1.4 SMADIT

(SMADIT står för Samverkan mot alkohol och droger i trafiken enligt Skelleftemodellen. När Skelleftemodellen använts inom Gävleborgs län har man konstaterat att det finns brister inom samtliga deltagande organisationer och i vissa fall även låg motivation och inaktuella rutiner. Länsstyrelsen har varit sammankallande vid några möten mellan berörda aktörer, men här brister kontinuiteten. Polisen önskar återkoppling på sina insatser för att öka intresset att motivera och erbjuda hjälp till den misstänkte. Socialtjänsten eller beroendemottagningarna måste klargöra vem som tar mot ”faxet” och erbjuder hjälp. Samt hur uppföljningen skall gå till och vems ansvar det är.

För att komma till rätta med dessa brister formulerades ett gemensamt projekt i syfte att finna rutiner och motivation för att implementera Skelleftemodellen i övriga kommuner i länet. Syftet är att öka trafiksäkerheten och tryggheten för medborgarna. Ljusdals kommun valdes som ett avgränsat område. Tiden för projektet bestämdes till juni 2010–april 2011. Styrgruppen träffades i Ljusdal 7 juni 2010 för att initiera och påbörja projektet. En arbetsgrupp bildades. Gruppen ansvarade för att kartlägga rutiner, analysera och samordna, initiera arbetsbeskrivningar och uppföljningsrutiner. Samtliga rutiner som användes ”checkades” av genom dubbelrutiner. Projektet planerade att avslutas med en konferens under våren 2011, som sedan blev 2012. Under hösten 2011 beslutade arbetsgruppen att avsluta projektet.

1.5 Utbildning, mäsas, kampanj och seminarier

En viktig uppgift för att sprida kunskap och påvisa vikten av ett förebyggande arbete är att Länsstyrelsen enligt uppdrag initierar, medverkar eller själv genomför utbildningar, mässor, kampanjer och seminarier. Under året har flera större engagemang genomförts.

Lansering av samlad strategi för ANDT-politiken

Bild: ANDT-strategin kan symboliseras med en kedja, där varje länk representerar verksamheterna som berörs av ANDT-strategin. En kedja hålls samman genom länkarna och kan brista vid den svagaste länken. Så kan vi också se kopplingen mellan det förebyggande arbetet som görs i hemmet och av skolan, men brister det redan där kan det senare visa sig inom beroendemottagningarna, sjukvården eller inom brottstatistiken. Alla verksamheter är beroende av varandra precis som länkarna i kedjan.

Barn- och äldreminister Maria Larsson bjöd in till en nationell lansering av ANDT-strategin. Från Gävleborg deltog bland annat landshövding Barbro Holmberg, ANDT-länssamordnaren samt representanter från Region Gävleborg och Landstinget.

I enlighet med ANDT-samordnaruppdraget genomfördes den regionala ANDT-lanseringen i Gävleborg den 1 juni 2011. Målgruppen var representanter i ledande ställning från kommuner, landsting, statliga myndigheter, frivilligorganisationer, politiker samt de kommunala ANDT-samordnarna.

Därefter har Gävle, Ockelbo och Söderhamns kommuner bjudit in till kommunala ANDT-lanseringar. De kommunala samordnarna har planerat och genomfört lanseringarna och Länsstyrelsen tillsammans med Samhällsmedicin har medverkat i att presentera ANDT-strategin och CAN:s drogvaneundersökningar.

GHB-konferens

Det var i slutet av 1990-talet som det narkotikaklassade preparatet Gammahydroxybutyrat (GHB) nationellt uppmärksammades i missbrukssammanhang. Bollnäs kommun, Landstingets Folkhälsoenhet, Region Gävleborg och Länsstyrelsen bjöd in till seminariet i syfte att öka kunskapen och lyfta problematiken kring GHB i Gävleborgs län. Över 100 deltagare från kommunerna, landstinget, försäkringskassan, frivilligorganisationerna m fl var med.

Bild: Mattias Gullberg, Mini Maria Göteborg, föreläser om GBL och GHB.

	Västra Sverige	Norra Sverige	Mellersta Sverige	Södra Sverige
GBL	Totalt 678 liter Lindome 148 (14) Goteborg 488 (13) Borås 2 (2) Mariestad 1 (2) Trollhättan 1 (1) Halmstad 38 (1)	Totalt 17 liter Sundsvall 6 (2) Umeå 10 (1) Gävle 1 (1)	Totalt 14 liter Stockholm 1 (1) Flen 5 (1) Köping 1 (1) Örebro 7 (1)	
Butandiol	0	Umeå 10	0	

Sekretessutbildning

Som ett led i Barnkonferensen som genomfördes i dec 2010 erbjöds en konferens under rubriken "Anmälningssplikt och sekretess". Konferensen genomfördes under februari månad 2011 och 150 personer, främst personal från kommuner och landsting, deltog.

I och med lanseringen av ANDT-strategin visade det sig att sekretessfrågorna allt mer sågs som ett hinder för samverkan. Mot den bakgrunden bjöd Länsstyrelsen i samarbete med Region Gävleborg till ytterligare en sekretessutbildning med över 100 deltagare.

Inbjudan till den/ dem som ansvarar för föreningsstöd i kommunen

Föreningar spelar för många unga en mycket viktig roll och det var bakgrunden till detta seminarium som genomfördes under februari månad, med målgrupp kommunernas föreningsansvariga. Kalmar kommun presenterade sitt föreningsarbete som bl a innehåller flera steg för certifiering av föreningarnas verksamhet.

Förebygg Gävleborg

Koncept Förebygg Gävleborg ägs och förvaltas av IOGT/NTO.

Under 2011 har en förnyelse av Förebygg Gävleborg påbörjats, i syfte att kraftsamla inom området alkohol, narkotika, dopning, tobak samt våld. Det är en insats för att öka kunskapen om och samverkan mellan myndigheter på olika nivåer och frivilligsektorn. Gävleborgs län har behov av att samla länets aktörer i ett större sammanhang där bredden på verksamheter och initiativ inom området ANDT samt våld i nära relationer presenteras och diskuteras. Det handlar om lokal, regional, och nationell kunskapsöverföring.

Under försommaren träffades intresserade, däribland representanter från Högskolan Gävle, Region Gävleborg, IOGT/NTO, kommunerna i en workshop. Utifrån resultaten från workshopen påbörjades arbetet att genomföra en ”kraftsamling” den 9–10 maj på Högskolan i Gävle.

Tänk om

Statens folkhälsoinstitut, FHI, har fått regeringsuppdraget Informationsuppdrag ANDT, och antilångningsinsatsen TÄNK OM är den mest omfattande informationsinsatsen inom ramen för uppdraget. Det handlar kort om mobilisering nationellt/regionalt och lokalt. Denna omfattning gör att TÄNK OM skiljer sig från de tidigare satsningarna och berör hela landet, länen och kommunerna.

Syftet är att sprida kunskap om tonåringar och alkohol, och att föräldrar spelar en nyckelroll för att senarelägga alkoholdebuten. Målgruppen är tonårsföräldrar och budskapet är formulerat utifrån kännedom om målgruppen, vetenskapliga fakta samt statistik och analys.

Syftet i Gävleborgs län är att länsgemensamt samordna det drogförebyggande arbetet genom att tillsammans föra ut ett tydligt budskap och sprida kunskap. En plan för genomförande i flera steg togs fram av en arbetsgrupp bestående av representanter från Länsstyrelsen, kommunerna, polisen och IOGT/NTO. Kontakter har även tagits med Systembolaget.

Under hösten utlyste Folkhälsoinstitutet nya medel att söka för informationsinsatser kopplade till Tänk om. Länsstyrelsen sökte 370 000 kronor baserat på den tidigare Tänk om-planen, och erhöll 300 000 kronor till informationsaktiviteter. Under december månad med inriktning på Halloween, Lucia och nyåret, som enligt arbetsgruppen är uttalade riskhelger, fanns i länets samtliga tidningar annonser om Tänk om, inslag i Radio Megapol, SF bioreklam och i TV 4.

1.6 CAN Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Drogvaneundersökningar har genom Landstinget Gävleborg Samhällsmedicins försorg och bearbetning genomförts i Gävleborgs län i årskurs 9 vart tredje år med början år 1996 och i gymnasiet årskurs 2 vart tredje år med början 1998.

Undersökningen genomförs av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN). CAN är en organisation som har till uppgift att sprida information om alkohol och andra droger.

Länsstyrelsen finansierar tillsammans med kommunerna och landstinget drogvanundersökningarna som är ett verktyg i det förebyggande arbetet. Samhällsmedicin har sammanställt undersökningar gjorda under åren 1996 till 2010 i syfte att visa på trender och förändringar i barn och ungdomars alkohol- och drogvanor över tid. Avsikten är även att se hur de enskilda kommunernas utveckling sett ut de senaste åren för att på bästa sätt rikta det förebyggande arbetet.

1.7 Tillsyn alkohol

Under året har tidigare handläggare på Länsstyrelsen gått i pension och fr o m. augusti har en ny handläggare tagit vid.

En tillsynsplan är upprättad för året 2012, och datum för kommande tillsynsbesök är meddelad kommunerna. Tillsynsbesöken genomförs tillsammans med tobakshandläggaren och ANDT-samordnaren i syfte att påvisa sambandet mellan tillsyn och samordning och följa ANDT-strategins intentioner.

Under året har en kommun erhållit tillsynsbesök.

1.8 Tillsyn tobak

Under 2011 har Länsstyrelsen i samarbete med Sandviken och Hudiksvalls kommun påbörjat arbetet med att ta fram en tillsynsmodell för tobak och folköl som baseras på erfarenheter av metoden ansvarsfull alkoholserving. Projektet syftar till att etablera ett arbete med kontinuerlig tillsyn av tobak och folköl där handlarna känner sig delaktiga. Detta arbete kommer att fortsätta under 2012, då även samtliga andra kommuner i länet kommer att erbjudas att delta aktivt. Länsstyrelsen har även under 2011 påbörjat tillsynsbesök i samtliga länets kommuner.

1.9 För ökad samverkan i länet

I enlighet med länsstyrelsens uppdrag att samordna det drogförebyggande arbetet i länet samt att samordning¹ och samverkan² ger ett bättre resursutnyttjande. Nedan beskrivs exempel på arbete i den riktningen.

Samhällsrådet – samverkan i länet

Ett avtal är undertecknat.

1) Regeringens åtgärdsprogram 2010: Samordning innebär att organisera olika verksamheter för ett gemensamt mål och som syftar till en bättre resursanvändning och ökad effektivitet.

2) Regeringens åtgärdsprogram 2010: Samverkan innebär att handla eller fungera gemensamt för ett visst syfte där var och en gör sin del men på ett samordnat sätt och i dialog med varandra.

Gemensamma utgångspunkter för Folkhälsa

Länsstyrelsen har under året deltagit i en styrgrupp för arbetet med att ta fram ”Gemensamma utgångspunkter för arbetet med att förbättra befolkningens hälsa i Gävleborg”.

Öckerö – alla överens

Fem kommuner i landet arbetar med detta och inom länet är det Ockelbo och Bollnäs kommuner. Projektledare är Håkan Fransson från Öckerö som också ingår i styrgruppen tillsammans med representant från FHI samt ANDT-samordnare från Dalarna och Gävleborg. Styrgruppen har möten via telefon.

Öckerömodellen, eller Alla överens, handlar om att få hela den vuxna befolkningen överens om nolltolerans mot ungdomsdrickande och vilar på följande tre grundstenar:

1. Hög ambitionsnivå: Ungdomsfylleriet ska utrotas i kommunen.
2. En samordnare/projektledare som har engagemang i frågan, är god kommunikatör och har förmåga att mobilisera lokalsamhället.
3. Helhjärtat stöd från den politiska ledningen i kommunen.

För att nå snabba resultat ingår bl.a. följande delar:

1. Återkommande medverkan på skolornas ordinarie föräldramöten
2. Årliga drogvaneundersökningar med snabb återkoppling
3. Insatser för att garantera ett drogfritt föreningsliv
4. Användande av massmedia och andra informationskanaler
5. Insatser mot ungas drickande i samverkan med polis (Kronobergsmodellen), fältarbete och/eller vuxenvandring

Under året har en delrapport tagits fram.

Sociala kriser

Inom ramen för krisberedskap och regional risk- och sårbarhetsanalys har Länsstyrelsen Gävleborg påbörjat ett arbete med att analysera hot, risker och sårbarhet med temat sociala risker och hot mot grundläggande värden. Arbetet påbörjades 2010 och bl.a. genomfördes ett länsseminarium tillsammans med Polismyndigheten i Gävleborg. Deltagare var främst från kommunerna (beredskap, socialtjänsten, omsorg, skola, ungdomsstrateger, drogsamordnare, informatörer, räddningstjänst) Landstinget, Polisen m.fl. Inom Länsstyrelsen startades ett samarbete mellan krisberedskap och folkhälsa. Under konferensen enades deltagarna om att det var viktigt att fortsätta arbetet med att analysera detta område. Vidare konstaterades att samverkan inom länet mellan kommuner och myndigheter behöver utvecklas för att bättre förebygga sociala risker. Länsstyrelsen har sökt och beviljats medel för fortsatt arbete.

Under 2011 har nationell samverkan påbörjats mellan de Länsstyrelser som jobbar med risk- och sårbarhetsanalys inom området sociala risker. Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) har uppmärksammat behovet av att arbeta med analyser inom detta område vilket inte funnits någon tradition kring, betydligt mer arbete har lagts på analyser inom infrastrukturområdet. MSB genomförde en kunskapskonferens inom området i juni 2011. Västra Götaland har ett pilotprojekt där man tar fram ett IT-baserat verktyg med indikatorer för att analysera sociala risker.

Samlad ANDT-strategi anger mål, inriktning och prioriteringar för hur samhällets insatser bör genomföras, samordnas och följas upp under åren 2011–2015. Strategins viljeinriktning är att få till en samlad syn på de gemensamma faktorer som ligger bakom mycket av problemens uppkomst men också förslag till lösningar. För att lyckas med det förebyggande arbetet måste man ligga steget före. ”Hur gör vi för att ta reda på hur läget är i länet bland ungdomar, vilka trender och beteenden är ”heta”, vilka droger gäller?”

Genom samverkan kan myndigheterna få indikationer om aktuella förändringar i missbruks- och beteendemönster i Gävleborgs län och genom en gemensam helhetsbild blir det lättare att förebygga sociala risker och dess konsekvenser. Det är bakgrunden till det förslag som tagits fram för en pilotstudie om ett arbetssätt inom området sociala risker och hot mot grundläggande värden i Gävleborgs län – ”Gävleborgsmodellen – Lärande möten”

2 Förebyggande arbete i kommunerna

2.1 Sandvikens kommun

Drogförebyggare Maria Donnerstål

Alkoholhandläggare Ann-Sofie Karlstedt

Miljö- och hälsoskyddsinspektör (Tillsyn tobak) Anneli Bokedal

ÖPP

Skolans drogförebyggande föräldrasatsning, ÖPP, har för sjunde året i rad genomförts. Sedan hösten 2005 har denna drogförebyggande insats pågått och i Sandviken finns idag ca 10 informatörer från beroendecenter, skola, socialtjänst och kyrka som går ut på föräldramöten till föräldrar med barn i klass 6-9 runt om i kommunen.

Metoden har visat i utvärderingar att den senarelägger ungdomars berusningsdebut och minskar berusningsdrickande. Senaste utvärderingen visar ett starkt samband mellan ÖPP-information och föräldrars restriktiva hållning till alkohol. Man ser dock inte samma samband mellan ÖPP-information och ungdomars alkoholvanor.

Flertalet klasser fick under höstterminen besök av informatörer. Under året har ÖPP omarbetats och kallas nu Effekt. Budskapet är detsamma men i ny form. Ställningstagande och implementering av Effekt kommer att ske under våren 2012.

Ansvarsfull alkoholservering

Utbildningen Ansvarsfull alkoholservering sker i samarbete med Gävle, Hofors och Sandvikens kommuner. Sedan starten har 200 personer som arbetar med servering utbildats i ansvarsfull alkoholservering. Det har under 2011 inte funnits underlag för att genomföra en utbildning i Sandviken, men personal har erbjudits att delta i utbildning anordnad av Gävle kommun.

Referensgruppen ansvarsfull servering träffas regelbundet för att jobba långsiktigt med frågan. Regelbundna krögarträffar med diskussioner kring tillsyn och nya alkohollagen

har skett. Under året har den nya alkohollagen varit ett aktuellt ämne liksom kommunens tillsynsplan. Inför 2012 har det framkommit önskemål om träffar med remissinstanser.

Nattvandring

Föreningar tillsammans med polis, socialtjänst och kyrkan har genomfört nattvandringar under så kallade riskhelger.

Varannan vatten

Kampanjen genomfördes under sommaren tillsammans med Gävle kommun, sponsorer och krögare.

Tänk om!

Informationsinsatsen TÄNK OM, ett samarbete med Länsstyrelsen, under året 2011 har genomförts vid skolavslutning, lucia och nyår.

Brev har gått ut till alla hushåll som har barn som gått ut nionde klass inför skolavslutningen. Annonsering har skett på hemsidor och annat.

Ansvarsfull folköls- och tobakshantering

Arbetsmodellen har under året utformats och en referensgrupp av handlare, drogförebyggare, alkoholhandläggare, tobakstillsynsansvarig och polis har bildats. I maj genomfördes den första utbildningen för handlare och personal. Cirka 60 personer deltog i utbildningen som innehöll en genomgång av lagarna, egenkontrollprogram samt konflikthantering.

En handlarträff har genomförts, där togs frågor upp kring folköl och tobak men även frågor kring spel och receptfria läkemedel.

Sandvikens kommun tillsammans med Hudiksvalls kommun och Länsstyrelsen har under året påbörjat arbetet med att ta fram en tillsynsmodell liknande Ansvarsfull alkoholservering, en arbetsmodell som ska användas i länet.

Tillsyn av skolgårdar

Under 2011 fortsatte tillsynen av tobak på skolgårdarna som påbörjades 2010.

Tillsyn hos tobakshandlare

Under 2011 fortsatte tillsynsbesöken hos tobakshandlarna i kommunen för att säkerställa att tobak inte säljs till minderåriga.

MI

Samtlig personal inom socialtjänsten har utbildats i motiverande samtal för att bättre kunna genomföra samtal om förändring exempelvis i förhållande till alkohol, tobak och narkotika. Fritidsledare i kommunen har också utbildats i metoden. Under året har även träningsdagar arrangerats för de som tidigare utbildats.

Polisöverenskommelsen

Samverkansgrupper har fortsatt inom ramen för överenskommelsen mellan polis och kommun med tre arbetsmål inom områdena droger, våld i nära relationer och våld i offentlig miljö.

CAN

2011 genomfördes CAN:s drogvanundersökning i årskurs 9 i Gävleborgs län. En spridning av resultatet till berörda parter har påbörjats och kommer att fortsätta 2012.

Konferenser och utbildning

Under året har ansvariga inom området ANDT-frågor deltagit i konferensen Förebygg Nu i Göteborg samt LUFT i Visby.

2.2 Gävle kommun

Drogsamordnare Johnny Gustafsson, alkohol- och tobakshandläggare Lena Barrow, Tobias Ivarsson, Anu Sundin

- ECAD

Har medverkat på ECADs internationella årsmöte i Varna, Bulgarien. Var även representerad på ECAD Sveriges årsmöte i Borås där mötet beslutade att 2012 förlägga årsmötet för ECAD Sverige i Gävle, 18-19/9. ECAD Gävleborg arrangerade en konferens i Gävle där temat var cannabis, ungdomar och internetdroger där intresset var mycket stort och representanter från länets kommuner, landstinget, polisen, länsstyrelsen samt frivilliga organisationer medverkade. Vi lyckades även få en bra bevakning från media från konferensen. ECAD Gävleborg tillsammans med NBV arrangerade en politikerutbildning i narkotikapolitik som bestod i en studiecirkel med 4 träffar som sedan avslutades med en studieresa till St.Petersburg. En mycket uppskattad utbildning samt studieresa. Efter avslutad utbildning har socialtjänst Gävle beslutat att starta en narkotikakommission i Gävle bestående av politiker, tjänstemän, representant från landstinget och polisen. Syftet är att se över narkotikarbetet i kommunen och hur vi skall nå fram till ett narkotikafritt Gävle. Projektet "Youth in Europe" har genomfört ungdomskonferensen "Jag Brinner" i samarbete med länsstyrelsen, samhällsmedicin och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Denna konferens lockade ca 400 ungdomar. Konferensen "Jag Brinner" blev sedan nominerad som årets förebyggande insats 2011 under konferensen Förebygg.nu:s gala i Göteborg.

- CAN

Vi fick i november 2011 resultaten från vår drogvanundersökning i årskurs 9. I samband med resultaten arrangerade vi en presskonferens där vi presenterade resultaten för media. För Gävle kommuns del kunde vi se en del positiva resultat i materialet som vi hoppas beror på det arbete som bedrivs i kommunen. Vi presenterade materialet för olika verksamheter inom kommunen och kommer att fortsätta med detta under 2012. Har genomgått en utbildning som CAN arrangerade tillsammans med Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle (RNS) gällande internetdroger, droger i gråzonen.

- Tobaksarbetet

Vi använder modellen tobaksFRI duo på två skolor i kommunen där vi har genomfört lottdragningar samt nya kontraktsskrivningar. Tanken är att denna modell skall spridas på alla grundskolor i kommunen. Modellen har utvärderats av samhällsmedicin för läsåret 2010/2011. Non Smoking Generation har besökt skolorna som är med i tobaksFRI duo. Vi har inlett ett samarbete med mediaprogrammet på Borgarskolan som ska ta fram en tidning om tobak som ska vara klar våren 2012.

- **Folkhälsorådet**
Ingår i denna grupp tillsammans med tjänstemän och politiker från kommunen. Folkhälsorådet är styrgrupp för några projekt som jag driver.
- **Skolan**
Har i samarbete med Vasaskolan (gymnasium) årskurs 2 genomfört ett ANDT-upplägg under läsåret 2011/2012. Jag har ingått i en arbetsgrupp på BIG (Brottsförebyggarna i Gävle) med att ta fram en policy/handlingsplan för ANDT-arbetet i grundskolan. Denna har varit ute på remiss och ska förhoppningsvis upp för beslut i nämnden.
- **”Varannan Vatten”**
Genomförde kampanjen tillsammans med Sandvikens kommun samt sponsorerna Gävle lokala Brå, Gästrike Vatten, Landstinget Gävleborg och Sandvikens Energi Vatten. Kampanjen har varit synlig på krogarna, radio, TV, festivaler samt studentbaler.
- **Föreläsningar/konferenser**
Har under året medverkat både som föreläsare och för egen fortbildning på ett flertal konferenser. Under året kommer en hel del elever på studiebesök för att intervjua om drogsituationen i Gävle. Jag har själv föreläst på skolor, föreningar och på föräldramöten.
- **Tillsynsenheten**
I kommunen finns ca 145 stadigvarande serveringstillstånd. Under 2011 har man gjort 370 tillsynsbesök. Fokus har legat på stora serveringsställen med många gäster, frekvent och sen öppettid samt ställen med ung publik. Samtidigt har ambitionen varit att samtliga kommunens serveringsställen inklusive tillfälliga till allmänheten, ska få minst ett besök under året.

I kommunen finns drygt 100 registrerade tobaksdetaljhandlare. Hos 47 av dessa gjordes tillsynsbesök under hösten 2011. Resterande handlare kommer att besökas under våren 2012. Fortsättningsvis är målet att göra tillsynsbesök hos samtliga tobakshandlare årligen.

Övrigt

Har presenterat den nya ANDT-strategin tillsammans med länsstyrelsen och samhällsmedicin för tjänstemän, politiker och frivilliga organisationer i kommunen. En hel del mediakontakter kring frågor som rör ANDT-området utifrån min tjänst som drogsamordnare.

Edsbyn den 24 januari 2012

2.3 Ovanåkers kommun

Samordnare Ulla-Marie Nilsson, tobak- och alkoholhandläggare Siv Lövgren, Lisbeth Karlsson, kommunalförbundet Södra Hälsingland

BIG – Stödgrupper för barn i riskmiljö

Inom Ovanåkers kommun finns det utbildade gruppledare inom preventionsinsatser för barn och ungdomar med bristande omsorg från föräldrar eller vårdnadshavare, både i form av stödgrupper samt i en modell kallad Ungz (beskrivning nedan), som Ovanåkers kommun har utarbetat. Det finns även kompetens i kommunen att samtala med barn som har bevittnat våld i form av metoden Trappan.

Ungz

Ungz är en metod för att möta den grupp barn vars föräldrar under en längre period har levt på försörjningsstöd. Inom Ungz läggs fokus på kända skyddsfaktorer som deltagande i föreningsverksamhet samt att uppnå mål i skolan.

FIO – Förebyggarna i Ovanåker

Det lokala förebyggande arbetet (FIO – Förebyggarna i Ovanåker) har återupptagits efter att ha legat på is under en period. Frågor som FIO kommer att fokusera på under 2012 är ÖPP/EFFEKT, TobaksFRI Duo, riskhelger, Ovanåkers föräldrakraft samt andra ANDT-förebyggande åtgärder.

Ovanåkers föräldrakraft

Ovanåkers föräldrakraft arbete syftar till att bidra till starka föräldranätverk under högstadietiden. Under 2011 har verksamheten utvärderats, fler personal har utbildats till teambaneledare samt informatörer. Dessa insatser har bidragit till ett ökat antal deltagande föräldrar i aktiviteterna inför skolstarten för elever i åk 7.

Föräldrastöd

Under två års tid har Ovanåkers kommun drivit ett föräldrastödsprojekt med medel från Statens folkhälsoinstitut. I ett nära samarbete mellan skolan, socialtjänsten, folkhälsostrateg, ideella organisationer samt Landstinget har former för dessa väl beprövade föräldrastödsprogram tagits fram och ett stort antal föräldrar har deltagit i föräldrastödsutbudet i Ovanåkers kommun. Ett universellt föräldrastöd kommer att kunna erbjudas till föräldrar i Ovanåkers kommun även efter avslutat projekt.

Framtida inriktning

Ovanåkers kommuns inriktning i ANDT-arbetet är samordning och långsiktighet med målsättningen:

- att fortsätta utveckla och samordna förebyggande insatser på kommunal nivå genom framtagande av verksamhetsplan 2012
- att samordna redan befintlig brotts- och drogförebyggande verksamhet ur ett folkhälsoperspektiv
- att inspirera och initiera till nya aktiviteter och verksamheter som är brotts- och drogförebyggande

2.4 Hudiksvalls kommun

Samordnare Maria Lövgren, Tobaks och Alkoholhandläggare Marika Almström, Rebecca Rönnqvist

- Hudiksvalls kommun har 63 serveringstillstånd. Under 2011 har 44 olika ansökningar om serveringstillstånd behandlats och 8 tillsynsärenden har utretts. Det har genomförts yttre tillsyn vid 28 tillfällen och det gjordes totalt 104 besök på serveringsställena i kommunen. Den yttre tillsynen sker av arvoderade restauranginspektörer samt av kommunens alkoholhandläggare. Förutom yttre tillsyn sker även en inre tillsyn då bolaget bakom serveringstillståndet kontrolleras med bland annat Skatteförvaltningen, Kronofogdemyndigheten och Polismyndigheten.

- Under året har det genomförts två krögarträffar i samverkan med Nordanstigs kommun och Polismyndigheten där det bland annat förts en diskussion om den nya alkohollagen och unga i krogmiljö.
- Det har under 2011 varit mycket fokus på den nya alkohollagen, som trädde i kraft den första januari 2011, i form av utbildningsinsatser och information.
- Sedan flera år tillbaka samarbetar Hudiksvalls kommun med Ljusdals och Nordanstigs kommuner kring utbildning i metoden Ansvarsfull alkoholserving. Under 2010 utvecklades detta samarbete till att även innefatta konceptet Krogar mot knark. Metoderna Ansvarsfull alkoholserving och Krogar mot knark vilar på tre ben; samverkan, utbildning och tillsyn. Under 2011 anordnades en tredagars utbildning i Ansvarsfull alkoholserving och Krogar mot knark för krögare, krogpersonal, ordningsvakter och övriga intressenter.
- Totalt gjordes 62 tillsynsbesök över folköls- och tobaksförsäljning under 2011. Huvuddelen av dessa utgjorde intervjuer inför utbildning i Ansvarsfull tobaks- och folköls hantering, kontroll av egenkontrollprogram, skyltning och kontroll av åldersdekalering. Tillsynen gjordes av både arvoderade inspektörer och kommunens handläggare.
- Under året har två handlarträffar genomförts, i maj och november. Representant från Polismyndigheten Gävleborg deltog vid båda träffarna.

*

- Hudiksvalls kommun har genom projektet Ansvarsfull tobaks- och folköls hantering under 2011 genomfört intervjuer hos 31 folköls- och tobaksförsäljare för att kartlägga behovet av utbildning och andra liknande åtgärder för att säkerställa en god hantering av folköl och tobak hos kommunens försäljare.
- Har i samarbete med elevhälsan vid gymnasieskolan samt beroendecentrum utformat nya rutiner när det gäller misstanke om narkotikamissbruk hos elev.
- Drogsamordnaren har tillsammans med en ungdomspolis besökt alla årskurs ett på gymnasiet och pratat om attityder, risker och konsekvenser när det gäller cannabis. Alla lärarlag på gymnasiet har fått en liknande information.
- Presentation av CAN-undersökningen i Folkhälsorådet, ledningsgruppen lärande och kultur samt lärande- och kultur nämnden.
- Utifrån samverkansavtalet med polisen har en rad planeringsträffar skett. Ett prioriterat område är att utveckla metoder för att identifiera ungdomar med ett normbrytande beteende som är i behov av stöd och hjälp.
- Deltagit i Tänk om-kampanjen. Satt upp affischer och delat ut flyers.

2.5 Ockelbo kommun

Folkhälso- och ungdomssamordnare/BRÅ- och drogförebyggare Mia Lindblom,
Alkohol- och tobakshandläggare Ann-Sofie Karlstedt.

I Ockelbo kommun är folkhälso- och ungdomssamordnar- samt brotts- och drogförebyggartjänsten kombinerad. FolkhälsaBRÅ (kombinerat folkhälso- och brottsförebyggande råd) utgör styrgrupp i frågorna och arbetsgrupper tillsätts efter behov. I FolkhälsaBRÅ sitter kommunstyrelsens ordförande, förtroendevalda från respektive nämnd, förvaltningschefer, kyrkorna, polisen, hälsocentralen, representant från service och handel, representant från folkhälsoenheten landstinget, säkerhet och beredskap samt folkhälso- ungdomssamordnare/BRÅ- drogförebyggare.

Premiera tobaksfria elever

Arbetsättet (Tobaksfria tillsammans) att elever i åk 7-9 skriver varje år ett kontrakt om tobaksfrihet med en vuxen har pågått under året. De elever som förblir tobaksfria har premierats. Aktiviteter inom projektet.

Alla överens

Årlig drogvanundersökning bland eleverna i årskurs 7-9. Föräldrainformation på 7-9, samt blivande 7:ors ordinarie föräldramöten, med fokus på hur viktigt det är att föräldrarna intar ett restriktivt förhållningssätt mot alkohol/droger. Även föreningsinformation har skett. Resultat från vår årliga lokala drogvanundersökning visas.

CAN

Spridning av resultaten på CANs drogvanundersökning 2011. Även ut till media.

Drogfri skolvslutning

Till skolvslutningen 2011 fortsatte arbetet med att försöka locka så många elever som möjligt till det drogfria alternativet Stolt och nykter på Furuviksparken. Kostnadsfria bussar samt sponsrat inträde. Alla elever får blåsa i alkomätare på bussarna.

Demokrati och Inflytande

Under året har kommunen deltagit i en ettårig processutbildning för en sektorsövergripande barn- och ungdomspolitik. Arbetet inom det området fortsätter och under 2012 har vi målet att färdigställa ett barn- och ungdomspolitiskt handlingsprogram.

Samverkansavtalet kommun – polis

I samverkansavtalet kommun – polis har vi tre prioriterade områden:

- Trafik
- Ungdomsbrott
- Droger (alkohol - narkotika)

En arbetsgrupp inom detta finns, där polis, säkerhet och beredskapsansvarig samt folkhälsosamordnare deltar.

Utökad tjänst

Under året har folkhälsosamordnaren fått sin tjänst utökad från 50 till 100 % för att kunna arbeta mer med frågorna.

Säkerhetsdag

En säkerhetsdag har genomförts på Perslundaskolan där bl a polis, försäkringsbolag samt Brottsförebyggarna i Gävle deltog. På denna talade man bl a om attityder till alkohol och droger.

IOGT-NTO

IOGT-NTO genomför varje år utbildnings- och informationsinsatser riktade till kommunens sjätteklassare.

Nätverk inom området

Ett nätverk med deltagare från polis, skolan, socialtjänsten, fritid, ungdomsmottagning, brottsförebyggande samt säkerhet och beredskap finns. Målområde att arbeta kring är det generella läget i kommunen gällande ungdomar, brott och droger.

Fortbildning

Har medverkat på ett flertal konferenser och utbildningar inom området.

ANDT-strategilansering

Under hösten genomförde Ockelbo sin lokala ANDT-strategilansering. Ett bred inbjudan till ett 60-tal personer gick ut. Förutom funktioner som direkt berörs av detta var bl a kyrkorna, föreningar, näringslivet/handlare inbjudna. Information om strategins utformning samt diskussioner.

Alkoholhandläggning

Ansvarsfull alkoholservering

Utbildningen Ansvarsfull alkoholservering sker i samarbete med Gävle, Hofors och Sandvikens kommuner. Under 2011 har ingen deltagit i utbildningen men inför 2012 kommer krögare och serveringspersonal att erbjudas utbildning anordnad av Gävle och Sandvikens kommuner.

Tillsyn

Alkoholhandläggaren har arbetat med att ta fram en tillsynsplan för kommunens serveringsställen samt folkölsförsäljningsställen. Tillsyn av serveringsställen har skett enligt planering både av serveringsställen med stadigvarande tillstånd samt vid tillfälliga tillstånd på Ockelbo marknad. Tillsynen sker genom arvoderade restauranginspektörer samt av alkoholhandläggare.

Under 2012 kommer Ockelbo kommun att arbeta fram riktlinjer för serveringstillstånd enligt FHI:s modell.

Tobakstillsyn

Bygg och Miljö i Ockelbo kommun har inte utfört någon tillsyn av verksamheter med försäljning av tobak under 2011.

Under 2011 har Bygg och Miljö uppmärksammat att register över verksamheter med försäljning av tobak behöver uppdateras.

Tillsynen är planerad till år 2012 och i samband med tillsynen kommer en inventering att ske. Detta för att uppdatera uppgifterna om verksamheter med försäljning av tobak som finns i Ockelbo kommun.

2.6 Bollnäs kommun

Folkhälsostateg och BRÅ/Drog/Ungdomssamordnare Jessica Ulvhag, tobaks- och alkoholhandläggare Siv Lövgren, Lisbeth Karlsson, kommunalförbundet Södra Hälsingland
En kort sammanställning över hur Bollnäs kommun arbetar förebyggande med ANDT-frågor 2012. Ett arbete som mycket handlar om samverkan mellan kommunens egna förvaltningar, Kommunalförbundet södra Hälsingland, polisen, kyrkan och ideella föreningar.

- **Brottsförebyggande rådet (BRÅ)**
Brottsförebyggande rådet/riskhanteringsgruppen i kommunen arbetar på uppdrag av Folkhälsorådet där rådet styr inriktning och följer upp arbetet på en övergripande nivå samt tillsätter vid behov arbetsgrupper.
- **Drogförebyggargruppen**
En av arbetsgrupperna som finns under BRÅ är Drogförebyggargruppen med representanter från skolan, polisen, kyrkan, fritidsenheten, tekniska förvaltningen, frivilliga organisationer, socialtjänsten och kommunstyrelsen. Gruppen är till för att upplysa, förebygga och stödja kommunen i arbetet mot droger.
- **ANDT-strategin**
Folkhälsorådet tog sig an att anordna en lanseringsdag för regeringens ANDT-strategi i början på 2012. Under denna dag deltog politiker, chefstjänstemän och tjänstemän. Under våren 2012 ska folkhälsostategen tillsammans med en biträdande förvaltningschef bryta ner den nationella strategin till en lokal nivå, därefter ska alla förvaltningar göra sina egna handlingsplaner utefter den. Det kommer att bli en återträff för att följa upp handlingsplanerna för dem som deltog under lanseringsdagen under hösten 2012.
- **Handläggning av serveringsärenden**
Fr o m den 1 jan 2011 överfördes all handläggning av ärenden enligt alkohollagen, tobakslagen och lagen om vissa receptfria läkemedel i Söderhamn, Bollnäs och Ovanåker till Kommunalförbundet södra Hälsingland. Syftet med att driva dessa arbetsområden i en gemensam organisation är att kunna hantera ett utökat och breddat kommunalt ansvar mer effektivt med en gemensam stab samt att skapa underlag för hög kompetens på handläggningen och bredare resurser.
- **Öckerömodellen**
Öckerö kommun har sedan 2002 bedrivit ett framgångsrikt drogförebyggande arbete när det gäller ungdomsdrickandet. Statens Folkhälsoinstitut och Öckerö kommun har bjudit in ett antal kommuner, bland annat Bollnäs kommun, att medverka i ett projekt som innebär att implementera modellen i dessa kommuner.
- **Antidopning**
Folkhälsostategen tillsammans med marknads- och träningskoordinator för kommunens sporthallar inledde ett samarbete under 2011 för att stärka det förebyggande arbetet mot doping på kommunens sporthallar.

- **TÄNK OM**
Bollnäs kommun gick med i informationsinsatsen TÄNK OM 2010, ett samarbete med Länsstyrelsen. Under tillfällena vid antilangningskampanjen samverkar flertalet professioner så som alkoholhandläggaren, fältsekreteraren, folkhälsostrategen, polisen, projektledaren för Öckerömodellen och politiker.
- **TobaksFRI duo**
Under hösten 2011 startades projektet TobaksFri Duo, som är en tobaksförebyggande metod, på en högstadieskola. Detta är ett samarbete mellan folktandvården och kommunen samt att näringslivet stödjer projektet.
- **Avtal mellan Bollnäs kommun och polisen**
Bollnäs kommun och polisen i Gävleborg har gjort en överenskommelse om att tillsammans arbeta brottsförebyggande. Tre problemområden har gemensamt tagits fram för att belysas extra. Dessa tre är: Droger och alkohol, våldsbrott i offentlig miljö och grov kriminalitet.
- **Upptäckargruppen**
Upptäckargruppen bestående av ungdomspolisen och fältsekreteraren startades under våren 2010 och arbetar mot skolor. Konceptet går ut på att personal på skolorna kan höra av sig till upptäckargruppen vid oro för en elev. Det kan handla om en negativ förändring av en elevs beteende (skolkning, mobbing, slagsmål, brukande av narkotika mm). Upptäckargruppen besöker även klasser och pratar om tobak, alkohol, droger och kriminalitet vilket även medföljer olika typer av värderingsövningar.
- **Krogar mot knark**
Kommunalförbundet drev igenom under 2011 att kommunen gick med i det nationella nätverket Krogar Mot Knark (KMK). Det är ett nätverk bestående av representanter från krogar och myndigheter. Krogar Mot Knark arbetar för att minska och försvåra användandet av narkotika i krogmiljö. Alkoholhandläggaren är samordnare i kommunen.
- **Krögerträffar & utbildning**
Alkoholhandläggaren anordnar krögerträffar ungefär två gånger om året och deltog själv tillsammans med kommunens folkhälsostrateg i utbildningsdagar i Ansvarsfull alkoholservering under 2011 i Hudiksvall och Ljusdal. Alkoholhandläggaren har även haft halvdagsinformation om nya alkohollagen för serveringspersonal i Bollnäs under hösten 2011 samt för kommunalförbundets ledning.
- **Samfältning**
Samfältning mellan fältsekreteraren och ungdomspolisen handlar om tidig upptäckt. De arbetar tillsammans under ungdomsdiscon och andra aktivitetsevenemang för ungdomar. Påträffar de påverkade ungdomar kontaktas föräldrarna direkt.
- **Kamratstödjare**
Fritidsenheten har kvar sina tre kamratstödjare utöver den ordinarie fritidsgårdspersonalen. De arbetar på en högstadieskola, men deras tid är främst lagd på kvällstid på gårdarna.

- **Fritidsgårdar**
Bollnäs kommuns fritidsgårdar erbjuder en drogfri öppen verksamhet från skolår 7 och uppåt. Förutom att driva fritidsgårdarna ansvarar de även för arrangemang på kvällar och lov, exempelvis resor, läger och discon.

2.7 Ljusdals kommun

Folkhälso- ,drog- och BRÅ- samordnare Cecilia Tegelberg, alkohol- och tobakshandläggare Lennart Diamant

Denna text är en kortfattad version av Ljusdals kommuns förebyggande arbete i samarbete med kommunens ungdomsstrateg, handikappsamordnare, kvinnofridssamordnare, alkoholhandläggare och miljöinspektör.

Delaktighet

Under hösten deltog tjänstemän och politiker i en utbildningsdag angående FN-konventionen som anordnades av Handisam (myndighet för handikappolitisk samordning) i samarbete med Agenda 50 och Sveriges kommuner och landsting. Under 2009 trädde konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i kraft. En implementering har påbörjats i kommunens olika verksamhetsområden och under 2012 kommer en temadag att äga rum på FN-dagen för att uppmärksamma denna målgrupp.

Ungdomsinflytande

Under hösten 2011 deltog tjänstemän och politiker i en regional processutbildning om barn- och ungdomspolitik med syfte att skapa ett forum för att diskutera sektorsövergripande metoder. Utbildningens mål var att främja barns och ungdomars delaktighet och inflytande. Inför nästkommande år planeras ett fortsatt arbete med delaktighet och inflytande i form av möten mellan ungdomar och politiker.

ANDT

TänkOM

Tänkom.nu är en nationell informationskampanj som implementerades i kommunen under 2010. Kampanjarbetet har fortsatt under 2011 genom utskick till vårdnadshavare inför skolavslutningen i samarbete med skolhälsovården. Utskicket innehöll information om kampanjen och en uppmaning om att hålla skolavslutningen alkoholfri samt att inte smycka sina studenter med alkohol.

Skolelevers drogvaneundersökning 2011

Ljusdals kommun deltog under 2011 i Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysnings undersökning om skolelevers drogvanoer. Resultatet har hittills presenterats för ett stort antal olika verksamheter i kommunen vilka kommer i kontakt med barn och ungdomar. Detta arbete har utförts i samarbete med kommunens ungdomsstrateg.

Ansvarsfull alkoholserving och Krogar mot knark

Sedan ett flertal år arbetar Ljusdals kommun i samarbete med Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner med Ansvarsfull alkoholserving enligt alkohollagen. Metoden syftar till att minska restaurangrelaterat våld. Det görs genom att arbeta för att minska berusningsgraden

inne på krogarna och att hindra alkoholservering till minderåriga. I samband med utbildningen av AAS under hösten 2011 gavs också utbildning i metoden Krogar mot knark (KMK). I och med detta tog Ljusdals kommun beslut om att bli medlem i KMK som en förlängning av AAS. KMK syftar till att försvåra och minska användandet av narkotika i krogmiljö samt att minska ner på krogrelaterat våld.

Tillsyn

Under året har alkoholhandläggare, ledningspersonal och berörda deltagit i en rad utbildningar utifrån den nya alkohollagen som tillkom vid årsskiftet 2010-2011.

Fyra tillsyner av serveringsställen har genomförts tillsammans med polisen i enlighet med samverkansöverenskommelsen. Totalt har 67 tillsynsbesök utförts under året varav 17 besök ledde till anmärkningar. Två erinranden utfärdades samt ett tillstånd drogs in. Sammanlagt har kommunen 34 serveringstillstånd för alkohol. Under året har även 34 tillsynsbesök gjorts som gällt folköl och tobak .

Fritidsgårdar

Kommunens fritidsgårdar har arrangerat ett antal drogfria aktiviteter/arrangemang i samband med skolavslutningar och andra riskhelger. Fritidsgårdarna har genomfört resor till Stolt och Nykter i Gävle för ungdomar. Under året har även fritidsgårdarna anordnat tjej- och killgrupper, temakvällar och intressegrupper i cirkelform.

Tobaksförebyggande arbete

En översyn av kommunens skolgårdar har påbörjats. Skolor har delgivits information om tobakslagen i samarbete med kommunens miljöinspektör. En diskussion kring skolans ANDT- arbete med chefstjänstemän, rektorer och skolhälsovård har också ägt rum. Samtliga kommunala skolor har fått förfrågan om att delta i metoden TobaksFRI duo. En skola kommer under 2012 att påbörja implementering av metoden.

Kvinnofrid

Under kvinnofridsprojektet Nollvåld i Ljusdal framtogs broschyren Våld i nära relationer i samverkan med kommunens socialtjänst, kvinnojour, polis, flyktingenhet, kvinnofridssamordnare och folkhälsosamordnare. Broschyren vänder sig i första hand till individer som har blivit utsatta för våld och/eller hot. Broschyren har uppdaterats och kompletterats med en kortfattad version i fickformat på sju olika språk. Dessa broschyrer kommer att spridas till bland annat polismyndigheten, socialtjänsten, skolan och sjukvården under våren 2012.

Samverkansöverenskommelse mellan Polisen och Ljusdals kommun

Ljusdals kommun och polisen samverkar enligt avtal. Under 2012 kommer handlingsplanerna att revideras och implementeras i kommunens olika verksamheter. I samband med detta kommer en ANDT- dag att hållas för att synliggöra frågan.

Samordning

En samordnargrupp har bildats under året med ungdomssamordnare, kvinnofridsamordnare, alkoholhandläggare och miljöinspektör, drogsamordnare för att samordna kommunens ANDT- arbete.

2.8 Hofors kommun

Samordnare, tobaks- och alkoholhandläggare Mats Rudert.

När det gäller alkoholförebyggande redovisas CAN-rapporten i socialnämnd, barn- och utbildningsnämnd samt kommunstyrelsen. Information sker också till föräldrar och lärare. Vi har också träffar med affärsidkarna om hantering av energidrycker där en överenskommelse finns om 18-årsgräns för försäljning fram till klockan 16:00. Vi har också en dialog med handlarna om tobaks- och folkölsförsäljning. De vet att 18-årsåldern gäller för försäljning av folköl och tobaksvaror. Vi planerar för tobaksfri duo för årskurs sex kommande läsår.

Hofors kommun har information om alkohollagen genom inbjudan till träffar för kommunens samtliga restauranginnehavare.

2.9 Söderhamns kommun

Samordnare Anne Lindberg, tobaks- och alkoholhandläggare Siv Lövgren, Lisbeth Karlsson, kommunalförbundet Södra Hälsingland

Det drogförebyggande arbetet i Söderhamn under 2011 har fortsatt enligt det drogpolitiska programmet från 2007 och de verksamheter som går under namnet Ungdomslyftet.

- Fältarna har i samverkan bl a med föreningsliv och skola fortsatt med information och anti-langningsarbete i samband med t ex skolavslutning. Under året har fältarna vidare nyrekryterat och utbildad elevkamrattstödjare (Homies) på högstadierna vid sidan om sitt uppdrag att arbeta stödjande mot ungdomsgrupper och lotsa dem till stimulerande fritidsintressen. Som ett led i detta byggdes under 2012 en musikstudio i Verkstäderna.
- Studieförbundet Bilda har fortsatt bedrivit verksamhet på kommunens uppdrag enligt den så kallade Bilda-blomman med bl a gruppverksamhet för barn till missbrukare och förebyggande /stärkande gruppverksamheter samt utbildningsinsatser i dessa metoder.
- Verksamheten BeSmart, enligt kontraktsmetoden, har för sitt femte år fortsatt bedriva drogfria aktiviteter inom allt från skidåkning till disco tillsammans med sina 885 medlemmar. BeSmarts anordnande av en drogfri skolavslutning genomfördes även under detta år vilket alltmer får karaktären av folkfest för alla generationer.
- Det tvärssektoriella nätverket Söderhamns unga har fortsatt sitt arbete som kommunövergripande upptäckargrupp vilken vid behov agerar för att lösa problem genom t ex metoden rådslag.
- På en mer strukturell nivå träffades regelbundet kommun och polis för avstämning av samverkansavtalet som bland annat prioriterar barn och unga samt trygghet i offentliga miljöer genom bland annat krog tillsyn.
- Under hösten 2011 genomfördes en kampanjvecka mot narkotika vilken bland annat innehöll en drogteckenutbildning för allmänhet och kommunal personal samt ett seminarium om regeringens ANTD-politik.
- Söderhamn har också genom sitt medlemskap i ECAD deltagit i den narkotikapolitiska debatten såväl regionalt, nationellt som internationellt.

Övergripande mål						
Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk Målet innebär - en nolltolerans mot narkotika och dopning, - att minska allt tobaksbruk och förhindra att minderåriga börjar använda tobak, - att förhindra all skadlig alkoholkonsumtion bl.a. genom att minska konsumtionen och skadliga dryckesvanor.						
Långsiktiga mål						
Tillgång till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak ska minska	Barn ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak	Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak ska successivt minska	Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska	Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet	Antalet döda och skadade på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska	En folkhälsobaserad och restriktiv syn på ANDT inom EU och internationellt
Mål under strategiperioden						
<p>En effektiv och samordnad alkohol- och tobakstillsyn Under strategiperioden bör - länsstyrelsernas arbete ses över med utgångspunkt i hur arbetet kan effektiviseras och hur metoden med så kallade provköp ska kunna användas i tillsynsarbetet, - konsekvenserna av de nya bestämmelserna i alkohol- respektive tobakslagen följas upp, - arbetet med att stödja tillämpningen av effektiva metoder i tillsynsarbetet intensifieras, - samarbetet utvecklas mellan myndigheter och näringsliv, - arbetet fortgår med att stärka näringens egenkontroll enligt alkohol- och tobakslagstiftningen.</p> <p>En effektiv brottsbekämpning av illegal handel Under strategiperioden bör arbetet fokuseras på narkotikahandlingen men även inriktas på dopningsområdet samt illegal alkohol- och tobaksverksamhet</p> <p>En effektiv bekämpning av illegal försäljning via digitala medier Under strategiperioden bör - samverkan fördjupas när det gäller Internethandeln, - klassificeringsprocessen av nya droger ha fortsatt hög prioritet, - samverkan fördjupas mellan berörda myndigheter för att förbättra bevakning, underrättelsearbete och analys av den illegala försäljningen.</p> <p>En fungerande lokal och regional samverkan och samordning mellan ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete Under strategiperioden bör -arbetsformer och metoder fortsatt utvecklas för förstärkt samverkan mellan det ANDT-förebyggande och det brottsförebyggande arbetet, - en fungerande samverkan och samordning prioriteras på lokal och regional nivå mellan polis, skola, socialtjänst, och andra berörda aktörer, - en fortsatt satsning görs för att få ett långsiktigt ANDT- och brottsförebyggande samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm</p>	<p>Färre barn ska födas med skador orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak Under strategiperioden bör - målsättningen vara att blivande föräldrar erbjuds information och vid behov rådgivning om ANDT:s skadeverkningar, - föräldrar med ett risk- eller missbruk få ändamålsenligt stöd eller vård för att undvika att barnet skadas, - vård och stöd förbättras till barn som föds med skador orsakade av ANDT och till deras föräldrar, - kunskapen öka om hur många barn som föds med skador orsakade av ANDT och om deras utvecklingsprognos.</p> <p>Barn i familjer med missbruk, psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning ska erbjudas ändamålsenligt stöd Under strategiperioden bör - tillämpningen av de nya bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen och patientsäkerhetslagen följas och rutiner för personalens ansvar och befogenheter finnas i samtliga landsting, - det stöd som erbjuds barn som lever i familjer med missbruk, psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning utvecklas, - samverkan på lokal nivå förbättras mellan de yrkesgrupper och verksamheter som möter barn som far illa eller riskerar att fara illa till följd av andra eller eget risk- eller missbruk, - det på nationell nivå säkerställas att kommunernas förebyggande arbete kring barn i behov av särskilt stöd kontinuerligt kartläggs.</p> <p>Ökad kunskap om marknadsföring av alkohol och tobak via digitala medier, samt marknadsföringens effekter på konsumtionen Under strategiperioden bör - en kartläggning genomföras avseende omfattningen av alkohol- och tobaksmarknadsföring via digitala medier, - en kunskapsammansättning av internationell forskning genomföras, - metoder föreslås för löpande övervakning som kan användas av tillsynsmyndigheter för att snabbt kunna spåra och ingripa mot marknadsföring som strider mot gällande lagstiftning.</p>	<p>Minska nyrekrytering till narkotika- och dopningsmissbruk Under strategiperioden bör - samordnade insatser som syftar till tidig upptäckt förstärkas på lokal nivå, - en fortsatt satsning görs på nätverket Krogar mot knark, - metoder utvecklas för att bättre kunna följa utvecklingen för särskilt utsatta grupper och i vissa geografiska områden, - metoder utvecklas för att bättre kunna följa utvecklingen och marknadsföringen av nya droger, - metoder utvecklas för att öka kunskapen och stärka samordningen för att motverka dopningsmissbruket i samhället.</p> <p>Utveckla metoder för att barn och ungdomar inte ska börja använda tobaksprodukter Under strategiperioden bör - metoder utvecklas som har effekt på barns och ungdomars vilja att börja använda tobak, - metoder utvecklas för tidiga insatser för dem som har börjat röka eller snusa, - arbetet med efterlevnaden av reglerna om rökfria miljöer utvecklas.</p> <p>Ökad användning av befintliga verksamma metoder för att skjuta upp alkoholdebuten och minska den skadliga alkoholkonsumtionen Under strategiperioden bör - en fortsatt satsning ske för att minska langningen, - en fortsatt satsning ske för att ytterligare förbättra efterlevnaden av åldersgränser, - satsningar görs för att minska kopplingen mellan idrott och alkohol, - insatser genomföras för att öka kunskapen om vikten av en alkoholfri uppväxt.</p> <p>En hälsofrämjande skola Under strategiperioden bör grund- och gymnasieskolor få möjlighet att ta del av utbildningsinsatser för att stödja generell skolutveckling och utveckla undervisningen om alkohol, narkotika, dopning och tobak. Utbildningsinsatserna bör ta sin utgångspunkt i förebyggande åtgärder som bygger på forskning och beprövad erfarenhet.</p> <p>Ett ökat deltagande av föräldrar, idéburna organisationer och näringsliv i det förebyggande arbetet Under strategiperioden bör - samarbete och samverkan fördjupas mellan statliga myndigheter, kommuner, landsting och idéburna organisationer och antalet gemensamma verksamheter öka, - en fortsatt dialog föras mellan regeringen, myndigheter och idéburna organisationer, - en dialog med näringslivet påbörjas med syfte att stimulera till fler företagariativ och förbättrad egenkontroll av gällande lagstiftning och frivilligkoder.</p>	<p>Hälso- och sjukvårdens arbete med att förebygga ANDT-relaterad ohälsa ska utvecklas Under strategiperioden bör - hälso- och sjukvården integrera det sjukdomsförebyggande perspektivet i det löpande arbetet vilket ställer krav på åtgärder för att förebygga tobaksbruk och riskbruk av alkohol samt motverka missbruk av narkotika och dopningsmedel, - Socialstyrelsens nationella riktlinjer för det förebyggande arbetet inom områdena tobak och alkohol spridas och tillämpas i hälso- och sjukvården.</p> <p>Minskat riskbruk och intensivkonsumtion av alkohol bland studenter och bland unga vuxna med psykisk ohälsa Under strategiperioden bör - en fortsatt satsning görs för att ge kompetensstöd till studenthälsomottagningar som erbjuder hälsovård till studenter, - ett samordnat stöd utvecklas för kompetens- och metodutveckling av studenthälsans ANDT-förebyggande arbete, - primärvården, psykiatrien samt studenthälsan i större utsträckning nå unga vuxna som har ett begynnande riskbruk.</p> <p>Förutsättningarna för tandvården att arbeta med tobaksprevention bör öka Under strategiperioden bör bättre förutsättningar ges för tandvården att arbeta med tobaksprevention bl.a. genom ökade utbildningsinsatser för tandvårdspersonal.</p> <p>Förutsättningarna att i ett tidigt skede kunna uppmärksamma och åtgärda ANDT-problem i arbetslivet bör förbättras Under strategiperioden bör - fler arbetsplatser anta och aktivt arbeta utifrån en ANDT-policy med riktlinjer för stöd och behandling för anställda med risk- och missbruksproblem och för en väl fungerande samverkan mellan arbetsgivare och fackliga företrädare, - ett fortsatt nationellt kompetensstöd ges för att vidmakthålla den s.k. riskbruksmodellen, - metoder för att tidigt upptäcka och förhindra alkohol- och narkotikaproblem ges ökad spridning, - en dialog med berörda parter inledas för att identifiera arbetsplatsernas behov av stöd och utbildning i ANDT-frågor, - forskning initieras om kopplingen mellan användning av ANDT och sjukfrånvaro och olyckor på arbetsplatserna.</p>	<p>Tillgång till kunskapsbaserade vård- och stödinsatser ska öka Under strategiperioden bör - en fortsatt satsning på kunskaps- och metodutveckling prioriteras samt kompetenskraven för personal inom missbruks- och beroende-vården preciseras, - ökad prioritet ges till att säkerställa att erbjuda vård till dem som har svårt att få sina vårdbehov tillgodosedda – det gäller t.ex. personer med samsjuklighet, - stöd och vårdinsatser vidareutvecklas som är särskilt anpassade för kvinnor, - former utvecklas för att tillvarata brukarnas erfarenheter.</p> <p>En tydligare och mer ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan huvudmännen för missbruks- och beroendevården ska uppnås Under strategiperioden bör - Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för hälso- och sjukvård och socialtjänst länkas samman, - en ökad samverkan mellan samtliga länkar i vårdkedjan komma till stånd.</p> <p>Regionala och lokala skillnader i kvalitet, tillgänglighet och resultat ska minska Under strategiperioden bör - insatser för att få till stånd en väl fungerande tillsyn prioriteras, - arbetet med att utveckla öppna jämförelser inom missbruks- och beroendevården slutföras för att främja kvalitetsutveckling och öka möjligheten till vård på lika villkor.</p>	<p>Antalet döda och skadade i trafiken på grund av alkohol och andra droger ska minska Under strategiperioden bör - strukturer för samverkan mellan polismyndighet, kommuner, beroendevård, länsstyrelsen och trafikmyndigheter fortsätta att utvecklas, - användandet öka av alkolås och liknande teknik som kan hindra påverkade förare från att köra, - statistiken inom trafikområdet bli mer tillförlitlig och jämförbar över tid, - kunskapen öka om rattfylleriets omfattning och om föräres användning av narkotika.</p> <p>Antalet döda och skadade på grund av alkohol-, narkotika- och dopningsrelaterat våld ska minska Under strategiperioden bör - kunskapen om det alkohol-, narkotika- och dopningsrelaterade våldets omfattning och karaktär öka, - kunskapsbaserade arbetsmetoder för att minska den alkohol-, narkotika- och dopningsrelaterade våldsbrottsligheten ges ökad spridning.</p> <p>Dödligheten bland ungdomar och unga vuxna på grund av alkoholförgiftningar och experimenterande med droger ska minska Under strategiperioden bör - kunskapen om bakomliggande orsaker till akuta dödsfall öka, - rutiner för samverkan mellan akutvård och missbruks- och beroendevård förbättras.</p> <p>Medvetenheten i hela befolkningen om ANDT-användningens effekter på hälsan bör öka Under strategiperioden bör nya forskningsresultat om alkoholens, narkotikans, dopningens och tobakens hälsoeffekter kommuniceras till befolkningen.</p>	<p>Aktivt verka för att FN-konventionerna på narkotikaområdet efterlevs En särskild utredare har utsetts för att kartlägga Sveriges internationella engagemang och genomföra det internationella narkotikasamarbetet. Under strategiperioden bör utredningens förslag behandlas.</p> <p>Aktivt verka för att EU:s och WHO:s strategier avseende alkohol och hälsa genomförs Under strategiperioden bör Sverige - särskilt medverka till genomförandet av EU:s strategi för att minska alkoholens skadeverkningar och den globala strategins mål och vägledande principer, - inom ramen för WHO:s Europaregions arbete medverka till att ta fram en plan för hur den globala strategin ska genomföras.</p> <p>Aktivt verka för att WHO:s ramkonvention om tobaks kontroll efterlevs Under strategiperioden bör Sverige - medverka vid framtagandet av riktlinjer och protokoll för ramkonventionen om tobakskontrollens genomförande, - aktivt verka för ett förstärkt konsumentskydd och ett tydligare regelverk vid översynen av EU:s tobaksdirektiv.</p> <p>En ökad samordning och prioritering av det nordiska samarbetet inom ANDT-området Under strategiperioden bör - en kartläggning av pågående projekt och engagemang inom det nordiska samarbetet genomföras, - ett flaggskeppsprojekt om unga, alkohol och narkotika genomföras inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen och Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande.</p>

Länsstyrelsens rapporter 2012

2012:1 Förebyggande arbete inom området ANDT – Alkohol, Narkotika,
Dopning och Tobak i Gävleborg 2011

Länsstyrelsen Gävleborg
Rapportnr: 2012:1
ISSN: 0284-5954

Länsstyrelsen
Gävleborg